

opzij zet om een buffer te vormen voor wanneer het misgaat.

Plaatst Nederland zich niet buiten de wereldwijde werkelijkheid als onze banken niet meegroeien?

Er zijn twee dingen. Nu wil Nederland een financiële sector hebben die groter is dan redelijk voor onze economie. Daar kun je vanaf. Maar we zijn natuurlijk nog wel een heel rijk land. De hoeveelheid belegd vermogen in Nederland is altijd heel groot geweest. En we hebben grote bedrijven die je ook wilt houden. Bedrijven mogen alle vrijheid hebben om de dingen te doen die ze willen doen, maar die moet het verboden worden om aan te kloppen bij ons

als burgers als het niet goed gaat. En de overheid moet zich afvragen of zij bepaalde risico's aan ondernemers wil overlaten.

Pleit u voor een opsplitsing van het ondernemende bankieren en het nutsbankieren?

Ik zou het liefste willen dat betrokkenen uitleggen waarom dat niet zou kunnen. Dat ze uitleggen dat het nu eenmaal zo is dat de samenleving eens in de zoveel tijd de rekening gepresenteerd krijgt. Als zij ons overtuigen dat wat zij doen zo waardevol is voor de samenleving dat we dat moeten accepteren, dan doen we dat. Dan maken we een potje met elkaar voor die gevallen. Maar dat was het probleem: dat met publiek geld particuliere risico's afgedekt moesten worden. Als we dat niet willen, krijgen we misschien minder rente op onze spaarrekeningen, dat wel.

U beschrijft dat de activiteiten van de financiële elite in vroegere tijden zich afspeelden in een eigen 'dierentuin', met hekken er omheen. Hoe bedoelt u dat?

Dat gaat over de situatie tot 1800. De groep mensen met vermogen was toen veel kleiner en hun activiteiten stonden los van de rest van de maatschappij. Als er een zeepbel knapte, zoals tijdens de Tulpen crisis van 1636, dan raakte dit maar een kleine groep mensen. De afgelopen crisis heeft nog maar eens laten zien dat het nu anders is.

De financiële wereld heeft nu een slechte reputatie door de crisis en een reeks aan schandalen. Kwam dat in het verleden

'ALS ER IN HET VERRE VERLEDEN EEN ZEEPBEL KNAPTE, ZOALS TIJDENS DE TULPENCRISIS VAN 1636, DAN RAAKTE DIT MAAR EEN KLEINE GROEP MENSEN'

meer voor?

Af en toe. Uiteindelijk denk ik dat er vroeger gewoon heel veel saaie bankiers waren. Het idee dat je een grote verantwoordelijkheid draagt voor het geld dat je voor anderen beheert. Dat idee kwam op in periodieke interactie met mensen die die normen wat minder ruim namen. Vroeger hadden ze iets heel moois bedacht. In 1500, toen de handel toenam over langere afstanden, kwamen ze er op een gegeven moment achter dat het soms ook mis kon gaan met handelaars of bedrijfjes. Maar je hebt solvabiliteit en liquiditeit. Je kan wel solvabel zijn, maar als men je schulden opeens opeist, ga je toch failliet als je geen liquiditeiten hebt. Toen werden de regels zo aangepast, dat als duidelijk was dat als iemand failliet ging zonder dat hem enige blaam trof, dan was dat een 'eervol' faillissement en werd iemand er met behulp van crediteuren weer bovenop geholpen. Als dat niet zo was, dan vluchtte men meestal. Dat was heel duidelijk: als je je aan de regels houdt, helpen we je, zo niet dan ben je 'on your own'.

Is dat iets wat je naar nu zou kunnen vertalen?

Ik denk dat je nu gewoon kan zeggen tegen mensen die financiële producten bedenken, of met geld van anderen beleggen dat beloningen volledig afhankelijk worden van resultaten op een veel langere termijn. Zoals de optieregelingen die Microsoft heeft voor zijn werknemers: het duurt jaren voordat je die opties kunt uitoefenen. Dat is om het 'hit and run'-kapitalisme te voorkomen. Je kunt mensen die in de financiële sector werken op die manier persoonlijk aansprakelijk maken.

Hoe moeten beleggers omgaan met de opgedane kennis van ons financiële verleden?

Kort gezegd is de financiële geschiedenis als discipline op zoek naar de oorsprong van banken en de naamloze vennootschap. En dan krijg je een heel raar soort geschiedenis, want je bent eigenlijk alleen maar op zoek naar iets dat lijkt op wat er nu is. Dat is de manier waarop de meeste mensen denken dat je de geschiedenis nodig hebt. Maar waar het echt om gaat is kijken of de samenleving vroeger problemen kende die vergelijkbaar zijn met die van nu. Ook in het verleden moesten bedrijven al gefinancierd worden, in de negentiende eeuw zelfs heel grote bedrijven. Vroeger had je ook betalingsverkeer dat soepel moest lopen. De context is anders, maar het probleem is hetzelfde. Dus daar heb je die geschiedenis voor nodig. Het is geen zoektocht naar pasklare oplossingen uit het verleden maar naar informatie die helpt om de problemen nu beter te begrijpen.